

*Immatriculació, -culat, V. matricula (MARE) Immat-
 ur, immaturitat, V. madur Immediació, immediat,
 immediatament, V. mig Immedicable, immedicat, V.
 metge Immeditat, V. meditar Immemorial, V. me-
 mòria Immens, immensitat, immensurable, V. me-
 sura Immerescut, V. merèixer Immers, immersió,
 immersiu, immersor, V. submergir Immesurable, V.
 mesura Immigració, immigrant, immigrar, immigra-
 tori, V. migrar Immillorable, V. millor Imminèn-
 cia, imminent, V. eminent Immiscible, immiscir-se,
 immiscuir-se, V. mesclar Immisericorde, -cordiós, V.
 miser Immitigable, V. mitigar Immixtió, V. mes-
 clar Immòbil, immobilitat, immobilitzar, immobile,
 V. moure Immoderació, immoderadament, immode-
 rat, immodest, immodèstia, immòdic, immodificable,
 immodulable, immodulat, V. mode Immolació, im-
 molador, immolar, V. mola Immond, V. mundícia
 Immoral, immoralitat, V. moral Immortal, immorta-
 litat, immortalitzar, immortificat, V. morir Immoti-
 vat, immovible, V. moure Immuda, V. muda Im-
 mund, immundícia, V. mundícia Immune, immuni-
 tat, immunització, immunitzar, V. municipi Immus-
 teible, immustigable, V. musti Immutabilitat, immu-
 table, immutació, immutar, immutatiu, V. mudar Im-
 pacció, V. empènyer Impaciència, impacient, impa-
 cientar, V. patir Impacte, V. empènyer Impagable,
 V. pagar Impaible, V. pair Impalpable, V. palpar
 Impar, V. parell Imparcial, imparcialitat, V. part
 Imparell, imparipinnat, imparisillab, imparisillàbic,
 imparitat, V. parell Impartible, impartir, V. part
 Impassibilitat, impassible, V. patir Impastar, V. pa-
 sta Impàvid, impavidesa, impaviditat, V. por Impe-
 cable, V. peccar*

IMPEDIR, pres del ll. *impedire* 'travar els peus (a algú)', 'entrebançar, destorbar', 'impedir'. □ 1.ª doc.: *impedir, -dit*, c. 1490, MJ. de Galba; 1575, OPou; *impedit*, potser ja fi S. XIV, Eiximenis; *impediment* ja 1381 i *empaiement* fi S. XIII, CostTort.

En JoMartorell trobem generalment la forma *empedir*: «Tirant senyor --- dix lo Mestre --- no-s pot fer, sinó que --- aneu a pendre tot lo que-us pertany, car --- si la fama anàs per lo món dient --- que fósseu stat mal contentat --- no trobaríem qui socórrer nos volgués, perquè-us suppic --- que prengau lo que volreu del nostre tresor. —Digau-me --- —dix Tirant— qui pot a mi *empedir* si yo vull donar tots mos béns per amor de Déu?», «per negú no foren vists, car los tarongers staven entre l'Emperador e ells, qui-ls *empedien* la vista e a tots los altres». I com a participi-adjectiu: «Tirant se esforçava per no perdre lo violari --- lo cavaller portava lo arnès de les cames de paper engrutat --- e anava molt lauger que tenia molt gran avantatge: emperò ab la valentia que tenien los dos, se tornaren a levar altra volta, e tornaren a fer armes, mas staven molt *empedits* lo hu e l'altre, que no-s podien dar tants colps com hagueren fets, per los bacienets que tenien desligats que-ls torbava la vista» (Ag. I, 336; III, 199; I, 215).

La variant amb *i* sembla que la usava MJde Galba

(«*impedir*», Ag. IV, 29), i en la part de Martorell només la veig un cop, a la fi de la seva novella: «los cassos sinistres de fortuna fan variejnar la pensa humana --- ignorant los sdevenidors mals qui són causa de *impedir* los bons preposits e serveys que lo vostre Capità ha acostumat fer a la Mag. Vostra» (Ag. III, 260 = Ri., p. 826), on no sols el fet d'arribar a l'acabament de la part de Martorell sinó també el mal estil (carregat de relatiu, epítets, redundàncies etc.) fan pensar que això ja sigui de Galba; si bé el participi també figura amb *i* en un fragment que és evidentment de Martorell: «si per temensa de ofendre la Maj. Vostra, la mia mà fos stada *impedita* que tocat no hagués en la perfectió de la Vostra real persona, lo meu infinit desig en vós no reposara» (Ag. III, 116 = Ri., p. 710).

L'ús de la variant *empedit*, amb *e*-, en tot cas, ja era força antic: «ordonam que en les festes de --- servezca lo majordom noble cavaller --- si emperò s'esdevendrà algunes vegades, en los dits dies, lo noble majordom ésser absent o, ésser present *empedit* per algun accident, lavors servecq que aquell majordom qui primer en lo dit ofici serà appellat», en les *Ordinacions Palatines* del Cerimoniós (a. 1344, CoDoACA v, 14). Se cita ja un cas d'*impedit* en Eiximenis (*AlcM*) i és la forma que aviat s'imposà en el llenguatge correcte: «*impedir* que lo sol no toque: officere apricanti», OPou (*ThPu.*, 320).

En participi tendí a especialitzar-se amb el sentit d'«esguerrat, afectat per un mal paralizador»: «qui pogués essé doctó... per curà mal del amor --- son pare y sa mare pensan - qu'ella vivia *impedita*, / altres dihuen qu'el seu mal ---», romanç recollit a La Llacuna (MilàF, *Romllo.*, 373.6). Abans hi havia hagut una forma quasi-hereditària, amb caiguda de la -o-: «aqueu trigar és entès de 8 tro a 15 dies que aja aüt lo leyn e sia partit d'aquèn, si doncs temps no-l li vedave lo moure, o altre *empayment*», CostTort. (NCL., 462).

DERIV.: *Impediment* [1381], *emped-* (*Consolat*, § 65; JoMartorell, § 219); *impedimenta*, pres del plural neutre *impedimenta* que ja en llatí clàssic s'aplicava especialment al bagatge i atuells de les tropes [Mrn. Vayreda, 1903]: «És incomptable el número de precaucions que durant la penosíssima marxa féu pendre l'Arbós: ens escorcollà, despullant a tots de tabac, --- ens féu deixar les mantes i tota *impedimenta* que no fos el fusell i les municions, i als mossos els alts barrets ---» (*La Pany.*, XX, p. 303; 4, 235). *Impedència; impedible; impediens; impeditiu. Inimpedit.*

En llengua romànica el verb simple IMPEDIRE va ser reemplaçat generalment per una formació derivada IMPEDICARE de la qual i dels seus descendents moderns he parlat a EMPATXAR i DESEMPALLEGAR. Ací, sense repetir-ho, hi remetem.

El verb llatí oposat era *expedire* 'desentrebançar, destravar', 'despatxar', format paral·lelament amb el prefix *ex-* de sentit oposat a *in-*. En el nivell popular, hereditari, la vida d'aquest no desaparegué en romànic